

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 06.06.2023. Nr.10/6-3

Atzinums par 2023. gada 22. maijā saņemto [..] iesniegumu par LR4 diskusiju raidījuma “Открытый разговор” vadītājas profesionālo darbību

2023. gada 22. maijā sabiedrisko mediju ombuds Anda Rožukalne saņēma [..] elektronisko iesniegumu (turpmāk – Iesniedzējs vai Iesniegums), kurā Iesniedzējs lūdz vērtēt Latvijas Radio 4 žurnālistes Olgas Kņazevas profesionālo darbību, vadot 18.05.2023. diskusiju “Открытый разговор” (Atklātā saruna).

Lai skaidrotu Iesniegumā minēto, 25.05.2023. Latvijas Radio (LR) galvenajai redaktorei Anitai Braunai un LR4 galvenajai redaktorei Annai Strojai tika nosūtīta ombuda vēstule Nr. 23/6-2, kurā tika uzdoti jautājumi par Iesniegumā minēto diskusiju un žurnālistes profesionālo darbību.

Lai veidotu atzinumu, ombuds no 22. maija līdz 5. jūnijam iepazīnās ar Iesniegumā minēto LR4 raidījumu un sazinājās ar LR atbildīgajiem darbiniekiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda
Rožukalne

konstatē:

[1] 2023. gada 22. maijā saņemtajā iesniegumā [..] vērš uzmanību uz iespējamiem profesionālās ētikas pārkāpumiem 18.05.2023. LR4 diskusijā “Открытый разговор”.

Iesniedzējs raksta (turpmākajā tekstā saglabāta Iesniedzēja oriģinālvaloda – piez.): “Es pat šiem viņas izmatotajiem RU žargonvārdiem ļoti nozīmi nesaprotu, bet intonācija un konteksts ir klaji negatīva ar spēcīgu auditorijas noskaņošanu pret tiem "sliktajiem", kuri tagad piedāvā pārsaukt krievu ielas vai nojaukt krievu pieminekļus. Vai tā ir tā

Latvijas valsts paustā nostāja Radio kanālā jau tā svārstīgajai RU valodas auditorijai, kas veido vienotu nācijas izpratni par vērtībām, okupāciju ? ”

[2] 2023. gada 2. jūnijā ir saņemta vēstule Nr. 106/B2-6.6N, kurā sniegtas LR galvenās redaktore Anitas Braunas un LR 4 direktore Ilonas Madesovas atbildes uz ombuda uzdotajiem jautājumiem par Iesniegumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

secina:

[3] Ombuds ir saņēmis [..] iesniegumu, kurā vērsta uzmanība uz iespējamiem profesionālās ētikas pārkāpumiem, lietojot žargonvārdus un nenodrošinot pienācīgu neitralitāti 18.05.2023. LR4 diskusijā “Открытый разговор” - <https://lr4.lsm.lv/lv/raksts/otkritiy-razgovor/riga-i-ee-prioriteti-segodnja.-razgovor-s-martinshem-stakisom.a176888/>.

[4] LR galvenā redaktore Anita Brauna, atbildot uz ombuda jautājumiem par diskusiju raidījumu “Atklātā saruna”, pauž pārliecību, ka “tajā ir ievērots Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodekss un Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas”. LR atbildi papildina LR4 direktore Ilona Madesova izvērstākas atbildes.

[5] I. Madesova savā atbildē skaidro, ka “raidījuma „Atklātā saruna” (“Открытый разговор”) mērķis ir nodrošināt vietu diskusijām par sabiedrībā aktuāliem un strīdīgiem jautājumiem, veicināt viedokļu daudzveidību, maksimāli iesaistot auditoriju cieņpilnā viedokļu apmaiņā”, un tā vadītāja ir Olga Kņazeva. “Viņas uzdevums ir aktuāla un kvalitatīva satura profesionāla veidošana, pārstāvēt dažādu sabiedrības grupu intereses par jautājumiem, kas tiek apspriesti katrā konkrētajā raidījumā,” LR4 darbinieces profesionālo lomu raksturo kanāla direktore.

[6] Pārmetumu par Olgas Kņazevas neitralitātes trūkumu, LR noraida un uzskata par nepamatotu, jo “no paskaidrojuma pieprasījuma nav saprotams, kādus konkrēti vārdus iesniedzējs ir uztvēris kā neitralitātes trūkumu, līdz ar to ir grūti atbildēt uz šo jautājumu pēc būtības”, norāda I. Madesova, piebilstot, ka “raidījumā tika lietota literāra krievu valoda”. LR uzsver, ka LR4 žurnālisti balstās un ievēro Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksu, kā arī Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas, kas 18. maija raidījumā ir ievērotas.

[7] Skaidrojot to, kāda ir LR un LR4 pozīcija attiecībā uz personīgā viedokļa paušanu

diskusiju formātos, I. Madesova uzsver, ka, saskaņā ar redakcionālajām vadlīnijām, “raidījumu vadītājiem un žurnālistiem ir tiesības izteikt personisko viedokli un atbilstoši raidījuma formātam paust savus uzskatus”, vienlaikus uzsver, ka konkrētajā raidījumā žurnāliste nav paudusi savu personīgo viedokli, jo vairāk – to neidentificējot. “Žurnāliste ir tikai uzdevusi jautājumus (kas arī ir žurnālista darba būtība) – tostarp, sociālajās vietnēs, LR4 mājas lapā un citās platformās apkopotos auditorijas jautājumus un komentārus, tādējādi realizējot vairākus Latvijas sabiedrisko mediju darbības profesionālos principus – auditorijas iesaisti („sabiedriskie mediji izzina dažādu sabiedrības grupu intereses un nodrošina platformu, kur tiek apspriesti tām būtiski jautājumi”) un viedokļu daudzveidību („sabiedriskie mediji atspoguļo dažādu sabiedrības grupu viedokļus, arī tādus viedokļus, kas kādam varētu likties nepieņemami”),” teikts LR4 direktores atbildē.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

vērš uzmanību:

[8] Sabiedrisko mediju ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un LR Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu, ombuds nevērtē Iesniedzēja uzskatus vai iesniegumā pausto viedokli.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

atzīst:

[9] Izvērtējot raidījumu “Atklātā saruna” un par to saņemtos paskaidrojumus kontekstā ar sabiedrisko mediju Redakcionālo vadlīniju 1.4 daļas “Sabiedrisko mediju darbības profesionālie principi” sadaļās “Faktu nošķiršana no viedokļiem” un “Viedokļu daudzveidība” minēto, tiešā ētera diskusijas laikā, kad izskan raidījuma vadītājas reakcijas un jautājumi, nav konstatēti tīši profesionālās ētikas pārkāpumi.

[10] Vienlaikus, izvērtējot Iesniegumu un vērtējot raidījumu "Atklātā saruna", vēlams pievērst uzmanību Redakcionālo vadlīniju 1.4. daļas sadaļā "Faktu nošķiršana no viedokļiem" minēto, ka "Raidījumos un digitālajā vidē redakcijas veidotajam saturam jābūt skaidri nodalītam no auditorijas paustajiem komentāriem un viedokļiem". Pēc LR paskaidrojumiem spriežot, ja daļa no raidījuma vadītājas viedokļiem un jautājumiem (iespējams, piemēram, tādi kā - "jūsu politiskais spēks pārsvarā nodarbojas ar saimnieciskiem jautājumiem"; "kurš *pedalizē* šos jautājumus?") atspoguļo daļu no auditorijas pārstāvju jautājumiem vai skatījumu, tas nav pietiekami skaidri komunicēts klausītājiem, raidījuma laikā radot iespaidu, ka raidījuma vadītāja nevis saglabā neitrālu attieksmi, bet nostājas sava sarunas biedra pusē, vienlaikus, iespējams, ieņemot pretēju nostāju pret citu sarunā skarto Rīgas domes politisko spēku pozīciju vai darbību.

Izvērtējot atzīto

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

iesaka:

[11] Lai arī šis ir diskusiju raidījums, kas, kā vēsta apraksts LR mājaslapā, ir platforma viedokļu apmaiņai par dienas aktuālajām tēmām un viedoklis tiek definēts, kā "spriedums, kas balstīts uz faktu interpretāciju un emocionālu attieksmi pret tiem", raidījumos, kuros notiek diskusijas par sabiedrībā pretrunīgi vērtētiem procesiem vai tēmām un kuros tiek iekļauti klausītāju vai vadītāju viedokļi (tos ir tiesības izteikt) būtu jāatrod formātam atbilstošs veids, kā:

- 1) diskusijas laikā ar vēstījuma palīdzību skaidri nodalīt raidījuma vadītājas viedokli no LR4 redakcijas viedokļa, lai klausītājiem būtu iespējams atšķirt, kad raidījuma vadītāja izsaka savu reakciju, attieksmi vai viedokli un kad komunicē LR redakcionālo pozīciju;
- 2) lai saprastu viedokļa avotu, klausītājus diskusijas laikā informēt, ja un kad raidījumā jautājumu, secinājumu formā, pievienojot viedokli vai izsakot emocionālu attieksmi, tiek izmantoti citu klausītāju, nevis raidījuma vadītājas vai LR redakcijas viedokļi.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Anda Rožukalne

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU